

UŞAK KENT MERKEZİNDE KENTSEL YAŞAM KALİTESİNİN ÖLÇÜLMESİNE İLİŞKİN BİR UYGULAMA*

An Application to Measure the Urban Quality of Life in Uşak City Center

Duygu AK ÇETİN**

Öz

Günümüzdeki ve gelecekteki kentli nüfus oranı göz önüne alındığında bireylerin temel yaşam alanı olan kentlerin, birçok sorun ve baskı ile – altyapı, konut, çevresel kirlilikler, ulaşım, sosyal hizmetlere erişilebilirlik- karşı karşıya olan yaşam alanları olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda kentlerdeki söz konusu sorunları azaltmak adına tüm dünyada kentlerin daha sürdürülebilir ve daha sağlıklı yaşam alanları olması için ekolojik kentler, sağlıklı kentler, yavaş kentler gibi birçok farklı model ve çözüm önerisi ortaya atılmakta ve uygulanmaktadır. Tüm bunların temelinde kentlerin insanları için sunmakta olduğu imkân ve hizmetlerin iyileştirilmesi, başka bir deyişle, kentsel yaşam kalitesinin artırılması hedefi yatmaktadır. Çalışmanın önemi, Uşak'ta halkın kentsel yaşam kalitesini nasıl değerlendirdiğini ölçmeye yönelik başka bir çalışmanın literatürde yer almamasından kaynaklanmaktadır. Çalışmanın temel amacı, Uşak ili merkez ilçesinde –merkez ilçe sınırları dışına çıkmadan- ikamet etmekte olan kişilerin kentsel yaşam kalitesine yönelik öznel değerlendirmelerini ve genel memnuniyet düzeylerini ölçmektir. Bu amaca yönelik hazırlanan anket, basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 395 kişi ile uygulanmıştır. Veriler SPSS 28.0 programı ile gerekli testler

ABSTRACT

Considering the current and future urban population ratio, it is known that cities, which are the basic living spaces of individuals, are living spaces that face many problems and pressures – infrastructure, housing, environmental pollution, transportation, accessibility to social services. In this direction, many different models and solution proposals such as ecological cities, slow cities, healthy cities are put forward and implemented in order to make cities more sustainable and healthier living spaces all over the world in order to reduce the relevant problems in cities. On the basis of all this lies the goal of improving of the opportunities and services that cities offer to people, in other words, increasing the quality of urban life. The importance of the study results from there is no other study in the literature to measure how people who lives in Uşak evaluate the quality of urban life. The main purpose of the study is to measure the subjective evaluations and overall satisfaction level of people residing in the central district of Uşak- without leaving the borders of the central district- on the urban quality of life. The questionnaire prepared for this purpose was applied to 395 people selected by random sampling method. The data were evaluated using the nec-

* Uşak Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 16.03.2023 tarih ve 2023-44 sayılı kararı çerçevesinde saha araştırması gerçekleştirilmiştir.

** Arş.Gör. Dr., Uşak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, duygu.ak@usak.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6736-5643.

kullanılarak değerlendirilmiş ve kontrol değişkenlerine göre kentsel yaşam kalitesinin farklı boyutlarına yönelik öznel değerlendirmelerin ve genel memnuniyet düzeylerinin farklılaştığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uşak, kentsel yaşam kalitesi, yaşanabilirlik, yaşam kalitesi.

essary tests with the SPSS 28.0 program and it has been found that subjective evaluations for different dimensions of urban life quality and overall satisfaction levels differ according to the control variables.

Keywords: Usak, urban quality of life, livability, quality of life.

1. GİRİŞ

Yaşam kalitesi kavramı, toplumların ve yaşamın modernleşmesi ile birlikte gündeme gelen bir konu olup hem eğitim, meslek, gelir gibi kişisel özellikleri; hem de kentsel olanaklar, su ve hava kirliliği, konutun koşulları gibi yaşanan çevrenin özelliklerini kapsamaktadır (Pacione, 2003, s. 19). Bugün kentli nüfusun artış oranı ve beraberinde getirdiği sorunlar, insanların temel yaşam alanı olan kentsel mekanların kalitesini sorgulama ihtiyacını doğurmuştur. Örneğin, Avrupa nüfusunun %78'inin toplandığı kentler; sosyal dışlanma, etnik ve mekânsal ayrışma, güvensizlik, kirlilik, trafik, işsizlik, yoksulluk gibi birçok karmaşık sorunun yaşandığı fakat aynı zamanda geleceğin inşa edildiği yerlerdir (Morais ve Camanho, 2011, s. 398). Ayrıca kentsel yaşam kalitesinin yüksek olduğu yerler, birçok açıdan kentler arası rekabette önemli bir avantaj sağlamaktadır. Bu durumda, ülkemiz de olmak üzere dahil dünya üzerindeki birçok kent, sunduğu yaşam kalitesi olanakları açısından araştırılmaya başlanmıştır.

Kentsel yaşam kalitesi; bireysel yaşamın kalitesi ile yaşanan çevrenin kalitesi arasındaki etkileşim ile elde edilen nesnel ve öznel olmak üzere iki tür ölçüt ile açıklanmaktadır (Emür ve Onsekiz, 2007, s. 367). Kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesine ilişkin yapılan çalışmalarda bazı araştırmacıların nesnel göstergeleri öncelemesine karşın diğer bazı araştırmacıların öznel göstergeleri önceliği görülmektedir. Nesnel ve öznel göstergeler arasındaki korelasyonun düşük olması nedeniyle bazı yazarlar yaşam kalitesinin yalnızca öznel olduğunu savunmakta (Evans, 1994, s. 53) ve yaşam kalitesini ölçmenin en uygun yönteminin insanlara doğrudan kendi algılama ve değerlendirmelerini sormak olduğunu belirtmektedir (Teschfahzi, Martinez ve Verplanke, 2010, s. 74).

Ülkemizde birçok şehre ilişkin yaşam kalitelerinin ölçülmesi amacıyla literatüre kazandırılan çalışmalara bakıldığında Uşak şehrine ait bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Bu açıdan bir ilk olma özelliği taşıyan bu çalışma, Uşak ili merkez ilçesinde –merkez ilçe sınırları dışına çıkılmadan- ikamet etmekte olan kişilerin kentsel yaşam kalitesine yönelik öznel değerlendirmelerini ve genel memnuniyet düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Böylece Uşak'ta kentsel yaşam kalitesinin

iyileştirilmesinde yerel yönetimler tarafından öncelik verilmesine ihtiyaç duyulan konuları tespit ederek bir kılavuz görevi görmek, araştırmanın bir diğer çıkış noktasıdır.

Araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturan birinci bölümünde kentsel yaşam kalitesi kavramına ilişkin ulusal ve uluslararası literatür incelenmiş ve derlenmiştir. Alan araştırmasına yer verilen ikinci bölüm ise, Uşak ili merkez ilçe sınırlarında nicel araştırma yöntemi ile yürütülen çalışmayı içermektedir. Kullanılan veri toplama aracı Uşak ili merkez ilçesinde ikamet etmekte olan kişilere kentsel yaşam kalitesi hakkındaki değerlendirmelerini ölçmek amacıyla uygulanan anket tekniği; örneklem seçim yöntemi basit tesadüfi örnekleme yöntemidir. Çalışmada, Uşak kent merkezinde ikamet eden 395 kişinin kentsel yaşam kalitesine yönelik öznel değerlendirmelerinin ve genel memnuniyet düzeylerinin kontrol değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığı birçok çalışmada kullanılan 5'li likert ölçeği kullanılarak araştırılmıştır. SPSS 28.0 programı ile veriler değerlendirilirken frekans dağılımı, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü anova (varyans analizi) testleri kullanılmıştır. Halkın algısını ölçmeyi amaçlayan bu anket, betimsel bir analiz yapılmasına imkan vermekte ve kentsel yaşam kalitesinin öznel yönünü yansıtmaktadır.

2. KENTSEL YAŞAM KALİTESİ KAVRAMI

Her geçen gün dar kapsamıyla kentleşme kavramının bir ifadesi olan “kentlerin sayısının ve kentte yaşayan insan sayısının artmakta” (Keleş, 2017, s. 37) olması, kentleşmenin artık geri dönülemez bir biçimde hızlanması, kentlerde yaşayan insanların daha iyi fiziksel ve kentsel çevrelerde yaşamlarını devam ettirme arayışlarına karşın (Parlak, 2011, s. 2), bugün birçok kentimizde durumun hiç de iyi olmadığı görülmektedir (Çukurçayır, 2011, s. 135). Georg Simmel, Louis Wirth, Emile Durkheim, Karl Marx ve Max Weber de; hızlı kentleşme süreçleri ve insanların büyük bir bölümünün kentlerde yaşamaya başlaması gibi gelişmelerin genel olarak anonimleşme ve yabancılaşmaya yol açtığını savunmuştur. Ayrıca onlara göre insanlarda topluluk duygusu ile birlikte mekâna bağlılık duygusu da yok olmuş ve tüm bunların bir sonucu olarak kentlerdeki yaşam kalitesi düşmüştür (Mazumdar, 2003, s. 87).

Sermaye birikim süreçleri ile kentin toplumsal ve mekansal yapısındaki değişiklikleri açıklayan Harvey'e göre kentleşme çağı olarak adlandırılan 20. yüzyıl, kentlerin küresel ekonomide belirleyici bir role sahip olmasıyla birlikte kentteki mekansal ayrışma ve farklılaşmaların da artmasına neden olmuştur (Bilgili, 2007: 20). Elbette bu farklılaşmalar kentlerin sunduğu yaşam kalitesine de etki etmektedir.

Kentsel ve fiziksel çevrenin yaşam kalitesine olan etkisi, ilk olarak Harvey Perloff tarafından ele alınmıştır. Perloff, 1969 yılında bir kentsel yerleşim biriminde yaşayan kişilerin yaşam kalitesinin doğal ve yapılı çevrenin karşılıklı etkileşimine bağlı olarak belirlendiğini söylemiştir. Dolayısıyla yaşam kalitesinin iyileştirilmesine yönelik izlenecek politikalarda doğal ve yapılı çevrenin de göz önünde bulundurulması gerektiği anlaşılmıştır (TÜBA, 2004 s. 17). Bugün gelinen noktada Avrupa Birliği vatandaşlarının yaşam kalitesinin yükseltilmesinin yolunun daha iyi yaşam çevreleri oluşturmaktan geçtiği fikri kabul edilmektedir (Tağmat, 2007, s. 47).

Kalite kavramı köken itibariyle Latince kelime anlamı olarak “nasıl oluştuğu” anlamına gelen “Qualis” kelimesine dayanır. Kalite kavramının tarihi kökenini M.Ö. 2150 Hammurabi Kanunlarına kadar götüren görüşler olsa da özellikle sanayi devrimi ile birlikte önem kazanmaya başladığı söylenebilir (Şimşek, 2001, s. 15-16). Özellikle de 1990’lı yıllardan itibaren kalitenin dünya rekabetindeki stratejik önemi, etik değeri, ölçülmesi ve değerlendirilmesine yönelik ilgi artmaya devam etmektedir. Kalite artık yalnız şirketler için değil tüm dünya için rekabette belirleyici bir faktör olarak ekonomik ve toplumsal bütün alanlarda konuşulmaktadır (Abbate, Giambalvo ve Milito, 2001, s. 275).

Genel olarak kalite kavramı, herhangi bir şeyin niteliği ile ilgilidir (Sapancalı, 2009, s. 11). Söz konusu edilen bir nesne, hizmet ya da bir yaşamın diğerlerinden farklılaşan üstün niteliklerini belirten bir kavram (Bozkurt, 2003, s. 15) olarak kalite, bir mal veya hizmette mükemmeliyet derecesini ifade eder (Sapancalı, 2009, s. 11). Kalite, bir ürün veya hizmet ile karşılaşan tüketicinin o andaki algılamalarına göre belirlediği bir nitelik olduğu için ölçülmesi tüketici gereksinimlerine göre yapılmaktadır. Kalite= performans/müşteri beklentisi şeklinde formüle edilecek olursa burada sonucun 1 olduğu durum, tam müşteri tatmininin sağlandığı ideal durumu ifade edecektir (Kabadayı, 2006, s. 5).

Sanayi toplumunda yalnızca mallar için geçerli olan kalite arayışları zamanla sunulan hizmetler açısından da geçerli olmaya başlamıştır. Ancak mal ya da ürün kalitesi ile hizmet kalitesi arasındaki en önemli fark, hizmet kalitesinin ölçülebilir olmaktan çok hissedilebilir olmasıyla ilgilidir. Yani sunulan hizmetlerin önceden belirlenen standartlara sahip olmasından ziyade kullanıcılar tarafından nasıl algılandığı önem taşımaktadır (Saran, 2004, s. 77). Başlangıçta kalite kavramı yalnızca özel sektörün sunduğu hizmetler açısından değerlendirilse de geleneksel kamu yönetimi anlayışının değişmesi sonucunda kamu yönetimi için de geçerli bir kavram haline gelmiştir (Ekşioğlu, 2011, s. 9). Kamu hizmetlerinin tüketicisi olan yurttaşlar hizmetin niceliğinden çok kalitesine önem vermeye başlamıştır (Çukurçayır ve Sipahi, 2003, s. 40). Kamusal hizmetlerin kalitesi hakkındaki yargılar; yaşa,

cinsiyete, toplumsal ve ekonomik koşullara göre değişmekte ve sonuçta hizmet kullanıcılarında farklı tatmin düzeyleri oluşmaktadır. Hizmet kullanıcılarının beklentilerini karşılayan ve olumlu olarak algılanan kamu hizmetleri kaliteli, beklentileri yeterince karşılayamayan ve olumsuz olarak algılanan kamu hizmetleri ise kalitesiz olarak değerlendirilir (Saran, 2004, s. 79).

Öte yandan mal ve hizmetlerin kalitesi kadar insan yaşamının ve yaşanılan yerin kalitesi gibi konular da son yıllarda yurttaşlar ve kent yöneticileri tarafından önemsenen konular arasında yer almaya başlamıştır. Bu doğrultuda yaşam ve kent yaşamı, kalitesi araştırılan bir nesne olarak ele alınmaktadır.

Yaşam kalitesine ilişkin yapılan bir tanım şu şekildedir: “Yaşam kalitesi kavramı, bireylerin yetenekleri veya yaşam tarzlarının gerçekleştirilmesi yoluyla bireysel değer, hedef ve ihtiyaçlarının tatmin edilmesidir” (Felce ve Perry, 1995, s. 58). Ancak elbette ki bireysel olarak sahip olunan değerler ve hedefler dışında yaşanılan yerdeki fiziksel, sosyal ve çevresel kaliteyi ve psikolojik şartları da kapsamaktadır (Gönen ve Özmete, 1994, s. 41). Bu durumda Geray’ın (1998, s. 335) sıklıkla alıntılanan tanımını yaşam kalitesine ilişkin iyi bir açıklama sunacaktır: “Yaşam kalitesi, insanın sağlıklı bir ortamda yaşayabilme, beslenme, korunma, barınma gibi gereksinimlerini karşılayabilmesini, bedensel ve tinsel gelişmesine uygun olanakları bulabilmesini, yaratıcı gücünü kullanabilmesini, içinde yaşadığı çevreye ve topluma olumlu katkılarda bulunabilmesini, doğal ve yapay yaşam ortamlarının birbirleriyle uyumlu olmasını” ifade eder. Bireysel yaşam kalitesi, kişilerin ihtiyaçlarının karşılanması ile birlikte yaşamından duyduğu memnuniyeti; toplumsal yaşam kalitesi ise toplumun tüm üyelerinin sunulan hizmetlerden yararlanması ve ekonomik güç bakımından adaletin olması ile ilişkilidir (Sapançalı, 2009, s. 20).

Yaşam kalitesine iki farklı yaklaşımdan birincisi; para, mal-mülk gibi nesnel yaşam koşullarına odaklanan ve bunları kişilerin refaha ulaşabilmek için özerklikle kullanabildikleri birer araç olarak görüldüğü; daha çok ekonomik, sosyal refah ve statüyü tanımlayan İskandinav yaklaşımı; ikincisi ise bireylerin ihtiyaçlarının giderilmesinin kendilerinde yarattığı doyum, memnuniyet ve mutluluğu esas alan, yan, kısaca “mutlu musun?” sorusuna cevap arayan ve ilgili koşulların bireyler tarafından sübjektif göstergelerle değerlendirilmesini esas alan Amerikan yaklaşımıdır (Alder, 2005, s. 3).

1980li yıllardan itibaren kentsel nüfusun hızlar artmasının etkisiyle hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülke kentlerinde yaşam kalitesi çalışmaları yoğunlaşmıştır. Ancak kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi oldukça karmaşık bir konudur. Çünkü kentler, yaşam kalitesi hakkında gerçekçi bilgiler elde etmede araştırmacı-

ları fazlasıyla zorlamaktadır. Genellikle konuya ilişkin gerekli analitik ve istatistikî araçlar yok denecek kadar azdır. Hatta bir kentte ne kadar insanın yaşadığı, nerede çalıştıkları gibi temel konularda bile veri eksikliği vardır. Aynı zamanda kentteki temel ekonomik aktivitelerin değerlendirilmesi veya kentin limitlerinin tam olarak belirlenmesine ilişkin de yeterince bilgi mevcut değildir (Eras, Varela, Perez, Guierrez, Lorenzo, Vandecasteele ve Hens,, 2014, s. 197-198).

Ayrıca bu türden araştırmalara ilişkin önemli bir zorluk; analizin coğrafik birimine ilişkindir. Kuşkusuz ki yaşam kalitesi uluslar, bölgeler ve eyaletler arasında büyük farklılıklar göstermektedir. Bir küçük kentin yaşam kalitesi için yeterli olan kentsel unsurlar, metropol bir kent için azımsanacak ölçüde olabilecektir. Metropoliten alanlar içindeki birçok banliyönün yaşam kalitesi, merkezi şehirlerin yaşam kalitesinden farklı olacaktır. Özellikle en büyük kentsel alanlar açısından düşünücek olursak, aynı şehir içinde bile yaşam kalitesi açısından önemli farklar olması kaçınılmazdır. Bu durum, kentsel yaşam kalitesine ilişkin araştırmalar açısından büyük bir sorun teşkil etmektedir (Ulukavak, 2011, s. 8; Wish, 1986, s. 95-96).

En basit tanımıyla, kentte yaşayanların yaşadıkları yere ilişkin beklentilerinin ve ihtiyaçlarının tatmin edilmesi (Başaran ve Çiftçi, 2011, s. 258) olarak ifade edilebilen kentsel yaşam kalitesi; kent sakinlerinin ihtiyaç duyduğu kentsel hizmetler ve tüm koşullar açısından değerlendirildiğinde talep ile arz arasındaki oranı anlatmaktadır (Geray, 1998, s. 421). Geray'ın (1998, s. 335) da belirttiği gibi, dar anlamıyla kentsel yaşam kalitesi insanın sağlıklı bir ortamda yaşayabilme, beslenme, korunma ve barınma gibi temel ve birincil ihtiyaçlarını karşılayabilme durumu ve düzeyini yansıtmakta; geniş anlamıyla ise içinde yaşadığı topluma ve çevreye katkıda bulunabilmesi, bedensel ve tinsel gelişimini sağlayabilmesi ve yaratıcı gücünü kullanabilmesini ifade etmektedir.

- Kentsel yaşam kalitesi kapsam itibariyle; çevreyi oluşturan ölçülebilir nitelikteki mekânsal, sosyal ve fiziksel unsurları ve kent sakinlerinin bu unsurları nasıl algıladıklarını bir arada ele alan bir kavramdır (Van Kamp, Leidelmeijer, Marsman ve Hollander, 2003, s. 9).
- El Din, Shalaby, Farouh ve Elariena kentsel yaşam kalitesinin oluşmasına katkıda bulunan yedi temel boyut tespit etmiştir. Bunlar (2013, s. 89):
- Birinci boyut, çevrenin doğal özelliklerine gönderme yapan çevresel kentsel yaşam kalitesi;
- İkinci boyut, kentsel doku, binalar, arazi kullanımı, kentsel hizmetler ve altyapı gibi özelliklere gönderme yapan *fiziksel kentsel yaşam kalitesi*;

- Üçüncü boyut, etkileşim, yurttaş katılımı gibi özelliklere gönderme yapan *sosyal kentsel yaşam kalitesi*;
- Dördüncü boyut, mekân kimliği gibi yurttaşların yaşadıkları yer hakkındaki duygularına gönderme yapan *psikolojik kentsel yaşam kalitesi*;
- Beşinci boyut, mekândaki ekonomik aktivitelere gönderme yapan *ekonomik kentsel yaşam kalitesi*;
- Altıncı boyut, kentsel politikalara gönderme yapan *politik kentsel yaşam kalitesi* ve
- Yedinci boyut, ulaşım, trafik olanakları ve erişilebilirliğe gönderme yapan *devingen kentsel yaşam kalitesidir*.

Benzer şekilde kentsel yaşam kalitesini oluşturan boyutları Ülengin, Ülengin ve Güvenç (2001, s. 366) ekonomik çevre kalitesi (iş bulma, barınma ve yaşam maliyeti gibi), sosyal çevre kalitesi (eğitim-sağlık hizmetleri, kültürel hizmetler, eğlence), fiziksel çevre kalitesi (açık ve yeşil alanlar, altyapı hizmetleri, konut gibi) ve ulaşım/iletim kalitesi olarak ayırmıştır.

Timurcanday Özmen (2007, s. 109-111) ve Royal Comission (1992'den aktaran: Bayraktar ve Girgin, 2010, s. 203) tarafından yapılan yaşam kalitesinin kapsamlı değerlendirilmesi sonucu ortaya konan göstergeler şu şekilde sınıflandırılmaktadır:

- *Ekonomik göstergeler*; bireysel ve toplumsal refah, kişisel gelir, ortalama gelir düzeyinin ve iş olanaklarının elde edilebilirliği, fakirlik, işsizlik, ev sahibi olma, gelir dengesizliği ve kentleşme.
- *Çevresel göstergeler*; hava kirliliği, gürültü, su kirliliği ve katı endüstriyel atıkların ortamdaki düzeyi, ekolojik süreçlerle uyumlu arazi kullanım kararları, sağlıklı doğa habitatları, su baskını, erozyon ve diğer tehlikelere karşı güvenlik.
- *Sağlık ve eğitim göstergeleri*; bebek ölüm oranı, sağlık personeli sayısı, yerel yönetimlerde kişi başına ayrılan sağlık ve eğitim harcamaları ve okullaşma oranı.
- *Politik göstergeler*; oy kullanan kişi sayısı, belediyenin istihdam oranı ve ücretler, suç oranı, refah harcamaları.
- *Sosyal göstergeler*; istihdam olanakları, aile geliri, ayrımcılık-fırsat eşitliği, spor ve kültürel etkinlikler, sağlık ve sosyal yardım hizmetlerinin, iyi eğitim, kültür ve rekreasyon olanaklarının ve toplu taşıma erişiminin sağlanabilirliği.

- *Yaşama alanı göstergeleri*; fiziksel sağlık, beslenme, kişisel hijyen, giysi ve fiziksel görünüş, kişinin psikolojik sağlığı, çevresine uyumu, toplumsal bağlantıları, yeterli gelir, sosyal hizmetler.
- *Estetik göstergeler*; alan tasarımı, kültürel ve doğal mirasla bağlantıları.
- *Kurumsal göstergeler*; toplumla ilgili kararlara halkın katılımı, kurumlar arası entegrasyon.

Wish (1986, s. 94) yaşam kalitesi araştırmaları arasında öncü bir çalışma olarak, Ben-chieh Liu'nun 1976 yılında yaptığı "Amerika'nın Metropolitan Alanlarında Yaşam Kalitesi Göstergeleri" (*Quality of Life Indicators in U.S. Metropolitan Areas*) araştırmasını göstermektedir. Bu araştırmada Ben-chieh Liu yaşam kalitesine ilişkin 5 temel gösterge sunmaktadır: 1) ekonomik, 2) siyasi, 3) çevresel, 4) toplumsal, 5) sağlık ve eğitim. Çalışmanın sonucunda yaşam kalitesinin en çok sağlık, eğitim ve toplumsal bileşenlerle, daha az ölçüde çevresel bileşenlerle ve en az ölçüde ekonomik ve politik bileşenlerle ilgili olduğu bulgulanmıştır.

Birleşmiş Milletler tarafından gerçekleştirilen Kentsel Göstergeler Programı'nda yer verilen kentsel yaşam kalitesi göstergeleri; barınma (konutun dayanıklılık durumu, kalabalıklaşma, güvenli konut sahipliği, içilebilir suya erişim, geliştirilmiş kanalizasyona erişim, hizmetlere bağlantı), sosyal gelişme ve yoksulluğun önlenmesi (beş yaş altı ölümleri, cinayetler, yoksul hane halkları, okuryazarlık oranları), çevre yönetimi (kentsel nüfus artışı, planlı yerleşmeler, suyun fiyatı, arıtılmış atık su, katı atık depolanması, yolculuk süresi), ekonomik gelişme (kayıt dışı istihdam, kentsel üretim, işsizlik) ve yönetim (yerel yönetim gelirleri) şeklindedir (Üçer, 2009, s. 34). Avrupa Birliği ve EUROSTAT işbirliği ile çalışmalarını yürüten Urban Audit; sosyo-ekonomik göstergeler, vatandaşların şehre ilgisi, eğitim ve öğretim düzeyi, çevre, kültür ve rekreasyon göstergelerini kullanarak kentsel yaşam kalitesi araştırmalarını yürütmüştür (Aktaş, 2007, s. 34-35). OECD kentsel yaşam kalitesi göstergeleri olarak; gelir, konut, iş, topluluk, eğitim, çevre, yönetim, sağlık, yaşam tatmini, güvenlik ve iş-yaşam dengesine yer vermektedir (Khalil, 2012, s. 85).

Lee (2008, s. 1205) ise, "Taipei'de Yaşam Kalitesinin Öznel Ölçümü" adlı çalışmasında belediye hizmetleri, mahalle memnuniyeti, toplumsal statü, mahallenin çevresel özellikleri ve yerel desteği kentsel yaşam kalitesi göstergeleri olarak kullanmıştır. Toronto Üniversitesi'nde dünyadaki kentleri yaşam kalitesi göstergelerine göre sıralamak amacıyla yapılan bir çalışmada kentsel yaşam kalitesi göstergeleri olarak *doğal çevre* (hava kalitesi, yeşil alan yeterliliği vb.), *yapılı çevre* (gürültü ve görüntü kirliliği, toplu taşıma, trafik vb.), *ekonomi* (gelir, harcama, işsizlik oranı, hane halkı masrafları vb.), *sağlık* (doğum oranı, salgın hastalıklar sağlık açısından

riskler vb.), *insanlar* (nüfus artış veya azalışı, etnik yapı, yaş aralığı vb.), *güvenlik* (çocuk güvenliği, hız sınırı, yolların güvenliği vb.), *sosyal ilişkiler* (insan çeşitliliği) ve *eğitim durumu* (okullaşma oranı, toplumsal eğitim durumu vb.) seçilmiştir (Elbi, 2009, s. 40-41).

Sülün Evinç Torlak ve Pınar Savaş Yavuzçehre tarafından Denizli'deki kent yoksullarının yaşamlarındaki nesnel koşulların yaşam kalitesi algısını nasıl etkilediğini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada kaliteli bir yaşam için önem verilen konuların geçim zorluğu olmaması, güvenlik, barınma, sağlık ve eğitim koşulları ve belediye hizmetlerinin kalitesi şeklinde olduğu bulgulanmıştır (Torlak ve Savaş Yavuzçehre, 2008, s. 40). Yonca Çolakoğlu tarafından Antalya'da gerçekleştirilen kentleşme sürecinde kentsel yaşam kalitesinin ölçüldüğü araştırmada kullanılan göstergeler (2005, s. 74-75); demografik özellikler, konut nitelikleri, çevresel faktörler, güvenlik, çevrenin engelliler için uygunluğu, ulaşım, kentsel olanaklar, karar verme mekanizmaları ve katılım isteği, ekonomik yaşam kalitesi, yerel yönetim hizmetleri ve hizmetlere ilişkin sıkıntılarda yetkililere başvurma şeklindedir. Çalışmada kentsel yaşam kalitesi için önemli olan konuların can ve mal güvenliğinin sağlanması ile katılım sorunlarının çözülmesi şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

Handan Türkoğlu tarafından İstanbul'da yapılan bir araştırma olan "İstanbul'da Konut Alanlarında Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi" çalışması, İstanbul'da yaşayanların çevresel ve toplumsal koşulları değerlendirme biçimlerini belirlemeyi amaçlayarak konutla ilgili özellikler ve konuttan memnuniyet; ulaşım alışkanlıkları ve İstanbul'da kamu ulaşımına ilişkin değerlendirmeler; halkın rekreasyon konusundaki davranışları, kültürel aktivitelere katılma düzeyleri ve bu hizmetlere ilişkin değerlendirmeleri; konut çevresine ilişkin değerlendirmeler; kentsel alanların gelişimine ve çevrenin korunmasına ilişkin değerlendirmeler; İstanbul'da yaşayan halkın genel yaşam kalitesine ilişkin algılarını içeren bir araştırmadır. Araştırma sonucunda söz konusu ölçütler açısından memnuniyet düzeyi en düşük çevrelerin daha çok plansız gelişmiş bölgeler olmasına karşılık kentin planlı bölgelerinde memnuniyet düzeyinin nispeten daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Türkoğlu, Bölen, Korça Baran ve Marans, 2008, s. 110).

Bayram, Bayram ve Bilgel (2012, s. 114), Bursa Büyükşehir Belediyesi içindeki 172 mahalleyi kapsayan bir araştırma yapmış ve fiziksel sağlık alanı, psikolojik alan, sosyal ilişkiler alanı ve çevre alanı olmak üzere kentsel yaşam kalitesine ilişkin 4 farklı alan tespit etmiştir. Esra Diğdem Aktaş, Kocaeli'nde yaşayanların kentsel yaşam kalitesini nasıl değerlendirdiklerine yönelik bir anket uygulaması yapmış ve anket kapsamında yöneltilen soruların kapsadığı konuları şu şekilde ortaya koymuştur (2007, s. 55-61): hava, su ve gürültü kirliliğini kapsayan çevresel kalite;

güvenlik; sosyal ve kültürel olanaklar; rekreasyon alanları; sağlık hizmetlerinin kalitesi ve yeterliliği; ulaşım ve hayat pahalılığı. Araştırma sonucunda kentsel yaşam kalitesini etkileyen en önemli faktörler güvenlik ve sağlık hizmetleri şeklinde bulunmuştur. Ayrıca güvenlik, ulaşım olanakları ve çevresel kalite konusunda memnuniyet arttıkça kentsel yaşam kalitesinin de arttığı tespit edilmiştir (Aktaş, 2007, s. 78-79).

Karakaya ve Aktürk'ün (2020, s. 134-136) "Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yaşanabilirlik Analizi: Erzurum Örneği" başlıklı çalışmaları, Erzurum kent merkezinde ikamet eden bireylerin fikirleri alınarak Erzurum'un kentsel yaşam kalitesi ve yaşanabilirlik düzeyinin değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Çalışma sonucunda kentsel yaşam kalitesini algılama düzeyi ile cinsiyet, eğitim durumu ve memleket arasında anlamlı bir farklılık olmadığı; buna karşın yaş, medeni durum, aylık gelir düzeyi ve aylık gider düzeyi arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiş ve Erzurum'da kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

3. ALAN ARAŞTIRMASI

3.1. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Yöntemi

Araştırma sahası olan Uşak kenti ile ilgili kısa bir bilgi vermek gerekirse, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'nde yer alan kent kuzeyden Kütahya, batıdan Manisa, güneyden Denizli, doğudan ise Afyonkarahisar illeri ile komşudur. Kentin merkez ilçesinin, ilin tüm ilçeleri ile sınırı vardır. Coğrafi koşullar itibari ile tarihi bir yol üstü yerleşmesi olarak bilinmekte ve ulaşım ağlarının kesiştiği bir konumda olmasından dolayı sanayi ve ticaret bakımından ülke için önemli bir yer tutmaktadır. Kral Yolu gibi önemli ticaret yollarının kent gelişiminde etkili olduğu belirtilmektedir. Ayrıca 1926 yılında ilk şeker fabrikasının açıldığı kenttir. Uşak kenti yerleşim alanı ve il genelinde, yük ve yolcu taşımacılığı açısından en yoğun olan İzmir-Ankara yolu olarak da bilinen D-300 karayoludur (Doğanay ve Deniz, 2015: 2).

Uşak Belediyesi 2020-2024 Stratejik Plan'ında (www.usak.bel.tr/) belediyenin misyonu "Uşak ili içerisinde yaşayan halkın yaşam kalitesini ve refah düzeyini arttırmak,..." olarak açıklanmıştır. Bununla bağlantılı olarak vizyon ise "Uşak belediyesini şeffaf, katılımcı bir yönetim anlayışı çerçevesinde yaşam kalitesinden ödün vermeden.....yaşanabilir örnek bir belediye haline getirmek" şeklindedir. Ayrıca belediyenin geliştirdiği amaçlar arasında yer alan "Çevre Sağlığı" başlığını taşıyan Amaç 2'de: ".....yaşam kalitesi yüksek ve sağlıklı bir kent yaratmak"tan bah-

sedilmiştir. Belediyenin Stratejik Planı'nda kentsel yaşam kalitesine yönelik yapmış olduğu bu vurgular, kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesinde yerel yönetimler tarafından yerine getirilen hizmetlerin en önemli rolü oynamasından kaynaklanmaktadır.

Çalışmanın temel amacı, Uşak ili merkez ilçesinde –merkez ilçe sınırları dışına çıkılmadan- ikamet etmekte olan kişilerin kentsel yaşam kalitesine yönelik öznel değerlendirmelerini ve genel memnuniyet düzeylerini ölçmek ve böylelikle Uşak'ta kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesinde yerel yönetimler tarafından öncelik verilmesine ihtiyaç duyulan konuları tespit ederek bir kılavuz görevi görmektir. Çalışmada Uşak ilinin seçilmiş olmasının nedeni, Uşak'ta halkın kentsel yaşam kalitesini nasıl değerlendirdiğini ölçmeye yönelik başka bir çalışmaya literatürde rastlanmamış olması ve kolaylaştırıcı bir unsur olarak araştırmacının Uşak ilinde ikamet etmesinden kaynaklanmaktadır. Çalışmanın önemi ile ilgili vurgulanması gereken bir husus, araştırmanın kentsel yaşam kalitesine ilişkin bireysel düzeyde öznel değerlendirmeleri ölçüyor olmasıdır. Türkiye'de kent bazında nesnel göstergelerin birçoğuna yönelik erişim ve mevcudiyet zorlukları kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesine yönelik yapılan/yapılacak araştırmaların öznel değerlendirilmelerini haklı ve gerekli kılmaktadır.

Çalışma, Uşak ili merkez ilçe sınırlarında nicel araştırma yöntemi ile yürütülmüştür. Kullanılan veri toplama aracı Uşak ili merkez ilçesinde ikamet etmekte olan kişilere kentsel yaşam kalitesi hakkındaki değerlendirmelerini ölçmek amacıyla uygulanan anket tekniği; örneklem seçim yöntemi ise bir random örnekleme yöntemi olan basit tesadüfi örnekleme yöntemidir. Bu yöntemde evrenin karakteristiği ve bunların dağılımı konusunda bir ön bilgiye ihtiyaç duyulmadığı için evrendeki eleman türlerinden her birinden örnekleme girenlerin sayısı tamamen şansa bırakılır ve birbirinden bağımsızdır ve böylece sonuçlar evrene genellenebilirler (Ergin, 1994, s. 96; Yıldız, 2017, s. 428). Söz konusu örnekleme yöntemi bu çalışmada da bütün birimlerin listelendiği ve listeden rastgele birimlerin seçildiği şekilde uygulanmıştır.

Anket soruları düzenlenirken Esra Diğdem Aktaş'ın (2007) Kocaeli'nde yaşayanların kentsel yaşam kalitesini nasıl değerlendirdiklerine yönelik yaptığı anket kapsamında kullandığı sorulardan yararlanılmıştır. Aktaş (2007, s. 55), sözü edilen çalışmasında Avrupa Birliği Kentsel Denetim (Urban Audit) Çalışması'nın sorularından yararlanmış; ancak Kocaeli'ne özgü yeni soruları da eklediğini belirtmiştir. Ayrıca anketin sonuna Karakaya ve Aktürk'ün (2020) Erzurum kent merkezinde kentsel yaşam kalitesi ve yaşanabilirlik düzeyinin değerlendirilmesine yönelik araştırmalarında kullanmış oldukları “şehir diğer şehirlere göre artıları nelerdir?”

ve “şehir merkezinin sahip olduğu sorunları kendi önceliklerinize göre sıralayın” şeklindeki çoktan seçmeli iki sorunun eklenmesi de gerekli ve yararlı görülmüştür.

Araştırma verilerinin toplanabilmesi için araştırmanın etik açıdan uygunluğuna yönelik Uşak Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’na başvuruda bulunulmuştur. Uşak Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 16.03.2023 tarih ve 2023- 44 sayılı kararı ile araştırma kapsamında uygulanacak yöntemlerin etik açıdan uygun olduğu onaylanmıştır. İlgili resmi yazı ile anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evreni, Uşak ili merkez ilçesinde yaşayan halktan ibarettir. 4 Şubat 2022 TÜİK verilerine göre Uşak ili merkez ilçesinin nüfusu 2021 yılı sonunda 260.843 olarak hesaplanmıştır. Bilindiği üzere araştırmalarda örneklem büyüklüğü hesaplanırken evrenin büyüklüğü ve varsayılan güvenilirlik düzeyi olmak üzere iki temel unsur göz önünde bulundurulmaktadır (Kozak, 2014: 113). Nicel araştırmalarda örneklem büyüklüğüne örnek olarak aşağıdaki tablo verilebilir:

Tablo 1. Nicel Araştırma Yöntemlerinde Örneklem Büyüklüğü

Evren Büyüklüğü	Hesaplanan Örneklem Büyüklüğü	
	%95 güvenilirlik düzeyi	%99 güvenilirlik düzeyi
100	80	88
1.000	278	400
10.000	370	623
50.000	381	655
100.000	383	660
500.000	384	663
1.000.000	384	664
10.000.000	384	664

Kaynak: Kozak, M. (2014); *Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yazım ve Yayın Teknikleri*, s. 113.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere evren büyüklüğü ne kadar olursa olsun, belirli bir sayıdan itibaren gereksinim duyulacak örneklem miktarı sabit kalmaktadır. “Araştırmacılar genellikle %95’lik bir güvenilirlik düzeyinde çalışırlar. Bunun anlamı, eğer örnek kütle 100 kere seçilmiş olsa, bunların en az 95 tanesinin evrenin özelliklerini temsil edecek güce sahip olmasıdır” (Altunışık vd., 2007: 127).

Bu bilgiler doğrultusunda evren büyüklüğü 500.000 ve güvenilirlik düzeyi %95 olan bir araştırma için gerekli ve yeterli örneklemin büyüklüğü $N=384$ olarak görülmektedir. Araştırmada anketler 21.03.2023-25.05.2023 tarihleri arasında Uşak ili merkez ilçede ikamet eden 18 yaş üstü 395 kişiye uygulanmıştır.

Araştırma amacına yönelik elde edilmesi hedeflenen verilere ilişkin sorular arasında 1.grupta “yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, sürdürmekte olduğu iş, ikamet süresi, aylık gelir düzeyi” şeklinde olgusal sorular yer almış ve bunlar araştırmanın kontrol değişkenlerini oluşturmuştur. 2.grupta ise katılımcılara yer verilen her bir ifade için görüşlerini (1) kesinlikle katılıyorum (2) katılıyorum (3) orta düzeyde katılıyorum (4) katılmıyorum (5) kesinlikle katılmıyorum şeklinde 5’li likert ölçeğine göre değerlendirmeleri istenmiştir. Burada literatür kısmında özetlenen bazı çalışmalarda da yer alan kentsel yaşam kalitesi algısı boyutları şu önermeler ile ölçülmüştür (Aktaş, 2007; El Din vd., 2013; Timurcanday Özmen, 2007; Ülengin vd., 2001):

- Çevresel kentsel yaşam kalitesi boyutunda 4 önerme yer almıştır: “Uşak kentinde hava kirliliği büyük problemdir”, “Uşak kentinde su kirliliği büyük bir problemdir”, “Uşak kentinde gürültü büyük bir problemdir”, “Uşak temiz bir kenttir”;
- Fiziksel kentsel yaşam kalitesi boyutunda 3 önerme yer almıştır: “Kamusal park ve bahçeler gibi yeşil alanlar yeterlidir”, “Konutunuzun konfor koşulları (oda sayısı, elektrik, su, banyo vb.) yeterlidir”, “Spor alanları ve kapalı spor salonları gibi spor olanakları yeterlidir”;
- Devingen kentsel yaşam kalitesi boyutunda 5 önerme yer almıştır: “Kentteki toplu taşıma ücretleri uygundur”, “Park yerleri yeterlidir”, “Trafik sıkışıklığı yoktur”, “Toplu taşıma araçlarına erişmek kolaydır”, “İşe gidiş-geliş için harcanan süre fazla değildir”;
- Sosyal kentsel yaşam kalitesi boyutunda 5 önerme yer almıştır: “Konser salonları, tiyatrolar, müzeler ve kütüphaneler gibi kültürel olanaklar yeterlidir”, “Kentteki hastane sayısı yeterlidir”, “Hastanelerdeki doktor sayısı yeterlidir”, “Okul sayısı yeterlidir”, “Yaşadığınız mahalledeki komşularınızla ilişkileriniz iyidir”;
- Ekonomik kentsel yaşam kalitesi boyutunda 3 önerme yer almıştır: “Uşak’ta kolay iş bulunur”, “Uşak’ta makul bir fiyata iyi ev bulmak kolaydır”, “Tüketim mallarının fiyatları uygundur”;

- Politik kentsel yaşam kalitesi boyutunda 1 önerme yer almıştır: “Kentsel hizmetlerle ilgili kontak kurduğunuz zaman, etkili bir şekilde yardımcı oluyorlar”.

Ayrıca genel memnuniyet düzeyi ise; “gelecek beş yılda Uşak’ta yaşamak daha güzel olacak”, “Uşak’ta yaşamaktan memnunum” ve “başka bir yerde yaşama şansım olsa yine de Uşak’ta yaşamayı tercih ederdim” önermeleri ile ölçülmüştür (Karaka-ya ve Aktürk, 2010).

3.2. Analizler

SPSS 28.0 programı yardımıyla gerekli değerlendirmeler yapılırken öncelikle 2. grupta yer alan sorular için ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiş, ardından verilen normal dağılıp dağılmadığının tespitine ve buna göre grup farklılıklarının tespitinde bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü anova (varyans analizi) testlerinin kullanılmasıyla elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Çalışmada 2. Grupta yer alan sorular için ortalama ve standart sapma değerleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Ortalama ve Standart Sapmalar

İfadeler	N	Ort	ss
Uşak’ta kolay iş bulunur.	395	3,29	0,95
Uşak’ta makul bir fiyata iyi ev bulmak kolaydır.	395	2,46	1,01
Kentsel hizmetlerle ilgili kontak kurduğunuz zaman, etkili bir şekilde yardımcı oluyorlar.	395	3,08	0,87
Uşak kentinde hava kirliliği büyük problemdir.	395	2,79	1,05
Uşak kentinde gürültü büyük bir problemdir.	395	2,74	1,07
Uşak kentinde su kirliliği büyük bir problemdir.	395	2,90	1,04
Uşak temiz bir kenttir.	395	2,57	1,10
Uşak’ta yaşamaktan memnunum.	395	2,63	1,13
Gelecek beş yılda Uşak’ta yaşamak daha güzel olacak.	395	2,82	1,04
Kentteki toplu taşıma ücretleri uygundur.	395	3,33	1,25
Park yerleri yeterlidir.	395	3,20	1,23
Trafik sıkışıklığı yoktur.	395	2,94	1,16

İfadeler	N	Ort	ss
Toplu taşıma araçlarına erişmek kolaydır.	395	2,85	1,28
Kentteki hastane sayısı yeterlidir.	395	3,18	1,17
Hastanelerdeki doktor sayısı yeterlidir.	395	3,22	1,08
İşe gidiş-geliş için harcanan süre fazla değildir.	395	2,88	1,19
Konutunuzun konfor koşulları (oda sayısı, elektrik, su, banyo vb.) yeterlidir.	395	2,73	1,12
Tüketim mallarının fiyatları uygundur.	395	3,33	1,24
Başka bir yerde yaşama şansım olsa yine de Uşak'ta yaşamayı tercih ederdim.	395	3,15	1,20
Belediye kentle ilgili kararlar alırken halkın katılımını da sağlanıyor.	395	3,07	1,13
Okul sayısı yeterlidir.	395	2,75	1,05
Yaşadığınız mahalledeki komşularınızla ilişkileriniz iyidir.	395	2,51	1,07
Kamusal park ve bahçeler gibi yeşil alanlar yeterlidir.	395	3,47	1,06
Konser salonları, tiyatrolar, müzeler ve kütüphaneler gibi kültürel olanaklar yeterlidir.	395	2,77	1,18
Spor alanları ve kapalı spor salonları gibi spor olanakları yeterlidir.	395	2,66	1,02

Katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin farklı alanlarına yönelik öznel değerlendirmelerin ölçülmek istendiği yukarıdaki tabloda genel eğilimin “orta düzeyde katılıyorum”a yakın (2,93) olduğu görülmektedir. Öznel değerlendirmelerin en olumlu olduğu ifadenin 3,47 ile “kamusal park ve bahçeler gibi yeşil alanlar yeterlidir” ifadesi olurken en olumsuz olduğu ifadenin 2,46 ile “Uşak'ta makul bir fiyata iyi ev bulmak kolaydır” ifadesi olduğunu belirtmek gerekir. Uşak kent merkezinde özellikle son yıllarda açık ve yeşil alanların ve rekreasyon alanlarının artmakta olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca belediyenin 2020-2024 Stratejik Planında işlevselliği olan park ve yeşil alanlar ile kişi başına düşen yeşil alan miktarının artırılması hedefine yönelik olarak kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının daha da arttırılacağı, rekreasyon alanlarında ağaç ve fidan dikimi yapılacağı, mevcut parkların bakım ve onarımlarının tamamlanacağına yer verilmektedir. Belediyenin söz konusu hedeflere yönelik yürütmekte olduğu hizmetlerin söz konusu olanaklara yönelik memnuniyet düzeyinin yüksek çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. En olumsuz değere sahip olan “Uşak'ta makul bir fiyata iyi ev bulmak kolaydır” ifadesi

ise Uşak'ta son yıllarda yeni ve prestijli konut projeleri ile birlikte konut fiyatlarının hızla artmakta olmasının bir sonucudur.

Frekans dağılımının ardından farklılık analizleri ile kentsel yaşam kalitesine yönelik öznel değerlendirmelerin ve genel memnuniyet düzeylerinin kontrol değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ölçümlenmiştir. Burada hangi analiz yöntemlerinin kullanılacağını belirlemeden önce verilerin normal dağılıp dağılmadığını kontrol etmek gereklidir. SPSS 28.0 Paket programı ile gerçekleştirilen normallik testinde bütün alt boyutlar için skewness (*basıklık*) ve kurtosis (*çarpıklık*) değerlerinin -1,5 ve +1,5 arasında dağılıyor olması (Tabachnick ve Field, 2013) nedeniyle verilerin normal bir dağılıma sahip olduğu söylenebilir. Bu durumda cinsiyet değişkeni ile yapılacak farklılık analizinde bağımsız örneklem t-testinin, diğer kontrol değişkenleri ile yapılacak farklılık analizlerinde ise tek yönlü anova (varyans analizi) test tekniğinin kullanılması uygun görülmüştür.

Araştırmaya katılan kadın ve erkekler arasında kentsel yaşam kalitesinin farklı boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ile genel memnuniyet düzeyleri bakımından farkların tespit edilmesi için yapılan bağımsız örneklem t-testi istatistikleri aşağıdaki Tabloda sunulmaktadır.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Farklılıkları Sınayan Bağımsız Örneklem T-Testi

Değişken	Cinsiyet	N	F	sig.
Ekonomik kentsel yaşam kalitesi	Kadın	2227	1,921	0,167
	Erkek	1168		
Fiziksel kentsel yaşam kalitesi	Kadın	2227	0,050	0,824
	Erkek	1168		
Çevresel kentsel yaşam kalitesi	Kadın	2227	1,656	0,199
	Erkek	1168		
Sosyal kentsel yaşam kalitesi	Kadın	2227	0,200	0,655
	Erkek	1168		
Politik kentsel yaşam kalitesi	Kadın	2227	13,892	<.001*
	Erkek	1168		
Devingen kentsel yaşam kalitesi	Kadın	2227	3,103	0,079
	Erkek	1168		
Genel memnuniyet düzeyi	Kadın	2227	0,270	0,604
	Erkek	1168		

Tablo incelendiğinde politik kentsel yaşam kalitesi dışındaki tüm değişkenler için hesaplanan bağımsız örneklem t-testi istatistiklerinin 0,05'in üzerinde olduğu görülür (sig.>0,05). Bu durumda araştırmaya katılan kadın ve erkekler arasında kentsel yaşam kalitesinin farklı boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Aynı durum genel memnuniyet düzeyi açısından da geçerlidir. Bu kontrol değişkeninde yalnızca politik kentsel yaşam kalitesi açısından araştırmaya katılan kadın ve erkekler arasında istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Yani kadın ve erkekler politik açıdan kentsel yaşam kalitesini farklı algılamaktadır.

Araştırmada kullanılan 2. ve 3. grup değişkenleri, ikamet etme süresi ve eğitim düzeyidir. Farklı sürelerde Uşak'ta ikamet etmekte olan katılımcılar ve farklı eğitim düzeylerine sahip katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin farklı boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ile genel memnuniyet düzeyleri bakımından farkların tespiti için yapılan tek yönlü anova testleri aşağıdaki Tabloda sunulmaktadır.

Tablo 3. İkamet Etme Süresine ve Eğitim Düzeyine Göre Farklılıkları Sınayan Anova Testleri

Değişken	İkamet süresi	N	Sig	Eğitim düzeyi	N	Sig
Ekonomik kentsel yaşam kalitesi	1 yıldan az	67	<.001*	İlkokul	12	0,129
	1-5 yıl arası	131		İlköğretim	51	
	5-10 yıl arası	126		Lise	127	
	10-20 yıl arası	35		Üniversite	161	
	20 yıldan çok	36		Lisansüstü	44	
Fiziksel kentsel yaşam kalitesi	1 yıldan az	67	<.001*	İlkokul	12	0,110
	1-5 yıl arası	131		İlköğretim	51	
	5-10 yıl arası	126		Lise	127	
	10-20 yıl arası	35		Üniversite	161	
	20 yıldan çok	36		Lisansüstü	44	
Çevresel kentsel yaşam kalitesi	1 yıldan az	67	<.001*	İlkokul	12	<.001*
	1-5 yıl arası	131		İlköğretim	51	
	5-10 yıl arası	126		Lise	127	
	10-20 yıl arası	35		Üniversite	161	
	20 yıldan çok	36		Lisansüstü	44	

Değişken	İkamet süresi	N	Sig	Eğitim düzeyi	N	Sig
Sosyal kentsel yaşam kalitesi	1 yıldan az	67	<.001*	İlkokul	12	<.001*
	1-5 yıl arası	131		İlköğretim	51	
	5-10 yıl arası	126		Lise	127	
	10-20 yıl arası	35		Üniversite	161	
	20 yıldan çok	36		Lisansüstü	44	
Politik kentsel yaşam kalitesi	1 yıldan az	67	<.001*	İlkokul	12	<.001*
	1-5 yıl arası	131		İlköğretim	51	
	5-10 yıl arası	126		Lise	127	
	10-20 yıl arası	35		Üniversite	161	
	20 yıldan çok	36		Lisansüstü	44	
Devingen kentsel yaşam kalitesi	1 yıldan az	67	<.001*	İlkokul	12	0,004*
	1-5 yıl arası	131		İlköğretim	51	
	5-10 yıl arası	126		Lise	127	
	10-20 yıl arası	35		Üniversite	161	
	20 yıldan çok	36		Lisansüstü	44	
Genel Memnuniyet Düzeyi	1 yıldan az	67	<.001*	İlkokul	12	0,230
	1-5 yıl arası	131		İlköğretim	51	
	5-10 yıl arası	126		Lise	127	
	10-20 yıl arası	35		Üniversite	161	
	20 yıldan çok	36		Lisansüstü	44	

Tablo incelendiğinde ikamet etme süresi değişkeni hesaplanan anova test istatistiği anlamlılık değerlerinin 0,05'den küçük olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Bu durumda farklı sürelerdir Uşak'ta ikamet etmekte olan katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin farklı boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ile genel memnuniyet düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda söz konusu farklılığı hangi grupların ortaya çıkardığını tespit etmek amacıyla çoklu karşılaştırmalarda en sık kullanılan test olan Scheffe post hoc testi kullanılmıştır. Söz konusu test uygulandığında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların şu gruplar arasında olduğu tespit edilmiştir:

Ekonomik kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 5-10 yıl arası süredir ikamet etmekte olan katılımcıların ekonomik kentsel yaşam kalitesi konusunda 1-5 yıl arası süredir ikamet etmekte olanlara göre daha olumlu fikirleri vardır. Ayrıca 5-10 yıl arası süredir ikamet etmekte olan katılımcıların 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olanlara göre de ekonomik kentsel yaşam kalitesi konusunda fikirleri daha olumludur.

Fiziksel kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 10-20 yıl arası süredir ikamet etmekte olan katılımcıların fiziksel kentsel yaşam kalitesi konusunda diğer bütün gruplar ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. 10-20 yıl arası süredir ikamet etmekte olan katılımcıların diğer bütün gruplara göre daha yüksek ortalama değere sahip olması nedeniyle fiziksel kentsel yaşam kalitesi konusunda daha olumlu fikirleri olduğu söylenebilir.

Çevresel kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 10-20 yıl arası süredir ikamet etmekte olan katılımcıların çevresel kentsel yaşam kalitesi konusunda diğer bütün gruplar ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. 10-20 yıl arası süredir ikamet etmekte olan katılımcıların diğer bütün gruplara göre daha yüksek ortalama değere sahip olması nedeniyle çevresel kentsel yaşam kalitesi konusunda en olumlu fikirlere sahip olan grup olduğu söylenebilir.

Sosyal kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olan katılımcıların sosyal kentsel yaşam kalitesi konusunda diğer bütün gruplar ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olan katılımcıların diğer bütün gruplara göre daha düşük ortalama değere sahip olması nedeniyle sosyal kentsel yaşam kalitesi konusunda en olumsuz fikirlere sahip olan grup olduğu söylenebilir.

Politik kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olan katılımcıların politik kentsel yaşam kalitesi konusunda diğer bütün gruplar ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olan katılımcıların diğer bütün gruplara göre daha düşük ortalama değere sahip olması nedeniyle politik kentsel yaşam kalitesi konusunda en olumsuz fikirlere sahip olan grup olduğu söylenebilir.

Devingen kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olanların birinci grup hariç (1 yıldan az) diğer

bütün gruplara göre devingen kentsel yaşam kalitesi konusunda daha olumsuz fikirleri olduğu görülmüştür.

Genel memnuniyet düzeyi açısından: 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olan katılımcıların diğer bütün gruplara göre genel memnuniyet düzeyi açısından en düşük değerlere sahip olan grup olduğu söylenebilir. Ayrıca genel memnuniyet düzeyi açısından 1-5 yıl arası süredir ikamet etmekte olanlar ile 10-20 yıl arası süredir ikamet etmekte olanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Buna göre 10-20 yıl arası süredir ikamet etmekte olan grup, 1-5 yıl arası süredir ikamet etmekte olan gruba göre daha yüksek bir değere sahiptir.

Eğitim düzeyi değişkenine göre ise çevresel, sosyal, politik ve devingen kentsel yaşam kalitesi için hesaplanan anova test istatistiklerinin 0,05'in altında olduğu görülmüştür (sig.<0,05). Bu durumda farklı eğitim düzeylerine sahip katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin söz konusu boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar vardır. Scheffe post hoc testi uygulandığında bu anlamlı farklılıkların şu gruplar arasında olduğu tespit edilmiştir:

Çevresel kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde ilköğretim mezunu katılımcıların diğer bütün gruplara göre daha yüksek ortalama değerlere sahip olması nedeniyle çevresel kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumlu düşüncelere sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca ilköğretim mezunu gruplar ile üniversite mezunu gruplar arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Üniversite mezunu gruplar, ilköğretim mezunu gruplara göre çevresel kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumsuz düşüncelere sahiptir.

Sosyal kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde ilköğretim mezunu gruplar ile üniversite ve lisansüstü mezunu gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Üniversite ve lisansüstü mezunu gruplar ilköğretim mezunu gruplara göre sosyal kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumsuz düşüncelere sahiptir.

Politik kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde ilköğretim mezunu gruplar ile ilköğretim mezunu gruplar arasında ve ilköğretim mezunu gruplar ile üniversite mezunu gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Politik kentsel yaşam kalitesi açısından ilköğretim mezunu gruplar ilköğretim mezunu gruplara göre daha olumsuz; üniversite mezunu gruplara göre daha olumlu düşüncelere sahiptir. Yani eğitim seviyesi arttıkça politik kentsel yaşam kalitesi açısından hoşnutsuzluk artmaktadır.

Devingen kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde ilköğretim mezunu gruplar ile lisansüstü mezunu gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Üniversite mezunu gruplar ilköğretim mezunu gruplara göre devingen kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumsuz düşüncelere sahiptir.

Araştırmada kullanılan 4. grup değişkeni, sürdürmekte olduğu iş değişkenidir. Araştırmaya dahil edilen ve farklı işlerde çalışan katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin farklı boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ile genel memnuniyet düzeyleri bakımından farkların tespiti için yapılan tek yönlü anova testi aşağıdaki Tabloda sunulmaktadır.

Tablo 4. Sürdürmekte Olduğu İşe Göre Farklılıkları Sınayan Anova Testi

Değişken	Sürdürülen İş	N	Ortalama	Std. Sapma	f	ssig.
Ekonomik kentsel yaşam kalitesi	Memur-kamu görevlisi	551	3.5621	.80413	77,140	<.001*
	Özel sektör	444	2.9697	.93681		
	Serbest meslek	667	3.5274	.87261		
	İşçi	448	3.4722	.89610		
	Öğretmen	444	2.9394	.75832		
	Emekli	224	2.7778	.93595		
	İşsiz	118	4.1296	.56173		
	Akademisyen	444	3.6061	.83611		
	Öğrenci	228	3.7143	.52677		
	Ev hanımı	224	3.0556	.45754		
Diğer	33	3.0000	.00000			
Fiziksel kentsel yaşam kalitesi	Memur-kamu görevlisi	551	2.3856	.97382	7,019	<.001*
	Özel sektör	444	2.2424	.70569		
	Serbest meslek	667	2.5672	.69876		
	İşçi	448	3.2222	1.10304		
	Öğretmen	444	2.5758	.83948		
	Emekli	224	2.3889	.60327		
	İşsiz	118	3.2407	.56943		
	Akademisyen	444	2.7273	.71627		
	Öğrenci	228	2.7619	.23757		
	Ev hanımı	224	2.4444	.32103		
Diğer	33	1.3333	.00000			

Değişken	Sürdürülen İş	N	Ortalama	Std. Sapma	f	ssig.
Çevresel kentsel yaşam kalitesi	Memur-kamu görevlisi	551	2.9363	.81216	33,133	<<.001*
	Özel sektör	444	2.8864	.83083		
	Serbest meslek	667	2.7537	.59590		
	İşçi	448	2.6042	.76810		
	Öğretmen	444	2.8636	.61345		
	Emekli	224	2.7917	.45245		
	İşsiz	118	2.7361	1.33249		
	Akademisyen	444	2.4545	.60826		
	Öğrenci	228	2.9643	.62994		
	Ev hanımı	224	2.7083	.51955		
Diğer	33	1.2500	.00000			
Sosyal kentsel yaşam kalitesi	Memur-kamu görevlisi	551	2.7451	.61198	55,001	<.001*
	Özel sektör	444	2.5273	.86384		
	Serbest meslek	667	2.8657	.77255		
	İşçi	448	3.3000	.80212		
	Öğretmen	444	2.6364	.60274		
	Emekli	224	2.8000	.63520		
	İşsiz	118	3.4889	.66941		
	Akademisyen	444	3.1091	1.04366		
	Öğrenci	228	2.8857	.21381		
	Ev hanımı	224	2.8667	.77945		
Diğer	33	2.2000	.00000			
Politik kentsel yaşam kalitesi	Memur-kamu görevlisi	551	2.9216	.78341	55,829	<.001*
	Özel sektör	444	2.4545	.90102		
	Serbest meslek	667	3.3358	.91448		
	İşçi	448	3.3750	.71830		
	Öğretmen	444	2.8182	.65673		
	Emekli	224	3.0000	1.06322		
	İşsiz	118	3.3333	.59409		
	Akademisyen	444	3.2674	.76648		
	Öğrenci	228	3.3571	.44840		
	Ev hanımı	224	2.9167	.61972		
Diğer	33	3.0000	.00000			

Değişken	Sürdürülen İş	N	Ortalama	Std. Sapma	f	ssig.
Devingen kentsel yaşam kalitesi	Memur-kamu görevlisi	551	3.0588	.96108	44,186	<.001*
	Özel sektör	444	2.7636	1.08715		
	Serbest meslek	667	3.2418	1.08574		
	İşçi	448	3.5500	.97326		
	Öğretmen	444	2.8545	.87163		
	Emekli	224	2.7333	.69449		
	İşsiz	118	3.6333	.50059		
	Akademisyen	444	2.9091	.93853		
	Öğrenci	228	2.8571	.43156		
	Ev hanımı	224	2.7667	.43205		
Diğer	33	2.2000	.00000			
Genel Memnuniyet Düzeyi	Memur-kamu görevlisi	551	2.6471	.74061	44,427	<.001*
	Özel sektör	444	2.4242	1.03770		
	Serbest meslek	667	2.9801	.86433		
	İşçi	448	3.0278	1.01486		
	Öğretmen	444	2.8182	.89053		
	Emekli	224	2.8333	.42846		
	İşsiz	118	3.3148	1.00633		
	Akademisyen	444	3.3030	.87992		
	Öğrenci	228	2.9048	.71927		
	Ev hanımı	224	2.7222	.69273		
Diğer	33	1.3333	.00000			

Tablo incelendiğinde çevresel ve devingen kentsel yaşam kalitesi hariç tüm değişkenler için hesaplanan anova test istatistiği anlamlılık değerlerinin 0,05'den küçük olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Bu durumda farklı işlerde çalışan katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin söz konusu boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ile genel memnuniyet düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu anlaşılmaktadır. Scheffe post hoc testinin uygulanması ile istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olduğu gruplar şu şekilde tespit edilmiştir:

Ekonomik kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde işsiz gruplar ile öğretmen ve emekli gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. İşsiz gruplar diğer gruplara göre ekonomik kentsel yaşam kalitesi konusunda daha olumsuz düşüncelere sahiptir.

Fiziksel kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde işçi ve işsiz grupların fiziksel kentsel yaşam kalitesi konusunda diğer bütün gruplara göre daha olumsuz düşüncelere sahip olduğu görülmüştür.

Sosyal kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde özel sektörde çalışan gruplar ile işçiler ve yine özel sektörde çalışan gruplar ile işsiz gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Özel sektörde çalışan gruplar işçi ve işsiz gruplara göre daha düşük ortalama değere sahip olması nedeniyle sosyal kentsel yaşam kalitesi konusunda daha olumsuz fikirlere sahip olduğu görülmüştür.

Politik kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde özel sektörde çalışan gruplar ile serbest meslek sahipleri, işçiler, akademisyenler ve öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Buna göre özel sektörde çalışanlar diğer gruplara göre politik kentsel yaşam kalitesi açısından en olumsuz fikirlere sahip olan grup olarak görülmüştür.

Genel memnuniyet düzeyi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde özel sektörde çalışan gruplar ile akademisyenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Buna göre özel sektörde çalışanlar akademisyenlere göre genel memnuniyet düzeyi açısından daha olumsuz düşüncelere sahiptir.

Araştırmada kullanılan 5. ve 6. grup değişkenleri, yaş ve aylık gelir düzeyi değişkenleridir. Araştırmaya dahil edilen farklı yaş aralığında olan ve farklı gelir düzeylerine sahip olan katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin farklı boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ile genel memnuniyet düzeyleri bakımından farkların tespiti için yapılan tek yönlü anova testleri aşağıdaki Tabloda sunulmaktadır.

Tablo 5. Yaşa ve Aylık Gelir Düzeyine Göre Farklılıkları Sınayan Anova Testleri

Değişken	Yaş	N	Sig	Aylık Gelir Düzeyi	N	Sig
Ekonomik kentsel yaşam kalitesi	18-24 yaş arası	44	<.001*	Gelirim yok	58	<.001*
	25-44 yaş arası	124		Asgari ücret ve altı	188	
	45-64 yaş arası	160		10 bin-20 bin TL arası	150	
	65 yaş ve üzeri	67		20 bin-40 bin TL arası	76	
				40 bin TL ve üstü	23	

Değişken	Yaş	N	Sig	Aylık Gelir Düzeyi	N	Sig
Fiziksel kentsel yaşam kalitesi	18-24 yaş arası	44	0,540	Gelirim yok	58	<.001*
	25-44 yaş arası	124		Asgari ücret ve altı	188	
	45-64 yaş arası	160		10 bin-20 bin TL arası	150	
	65 yaş ve üzeri	67		20 bin-40 bin TL arası	76	
				40 bin TL ve üstü	23	
Çevresel kentsel yaşam kalitesi	18-24 yaş arası	44	0,761	Gelirim yok	58	0,125
	25-44 yaş arası	124		Asgari ücret ve altı	188	
	45-64 yaş arası	160		10 bin-20 bin TL arası	150	
	65 yaş ve üzeri	67		20 bin-40 bin TL arası	76	
				40 bin TL ve üstü	23	
Sosyal kentsel yaşam kalitesi	18-24 yaş arası	44	0,909	Gelirim yok	58	<.001*
	25-44 yaş arası	124		Asgari ücret ve altı	188	
	45-64 yaş arası	160		10 bin-20 bin TL arası	150	
	65 yaş ve üzeri	67		20 bin-40 bin TL arası	76	
				40 bin TL ve üstü	23	
Politik kentsel yaşam kalitesi	18-24 yaş arası	44	0,941	Gelirim yok	58	<.001*
	25-44 yaş arası	124		Asgari ücret ve altı	188	
	45-64 yaş arası	160		10 bin-20 bin TL arası	150	
	65 yaş ve üzeri	67		20 bin-40 bin TL arası	76	
				40 bin TL ve üstü	23	
Devingen kentsel yaşam kalitesi	18-24 yaş arası	44	<.001*	Gelirim yok	58	<.001*
	25-44 yaş arası	124		Asgari ücret ve altı	188	
	45-64 yaş arası	160		10 bin-20 bin TL arası	150	
	65 yaş ve üzeri	67		20 bin-40 bin TL arası	76	
				40 bin TL ve üstü	23	
Genel Memnuniyet Düzeyi	18-24 yaş arası	44	<.001*	Gelirim yok	58	<.001*
	25-44 yaş arası	124		Asgari ücret ve altı	188	
	45-64 yaş arası	160		10 bin-20 bin TL arası	150	
	65 yaş ve üzeri	67		20 bin-40 bin TL arası	76	
				40 bin TL ve üstü	23	

Tablo incelendiğinde yaşa göre ekonomik ve devingen kentsel yaşam kalitesi ve genel memnuniyet düzeyi için hesaplanan anova test istatistiklerinin 0,05'in altında olduğu görülür (sig.<0,05). Bu durumda farklı yaş aralığında olan katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin söz konusu boyutlarına yönelik öznel değerlen-

dirmeler ve genel memnuniyet düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar vardır. Scheffe post hoc testi uygulandığında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların şu gruplar arasında olduğu tespit edilmiştir:

Ekonomik kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 65 yaş üstü grubun diğer bütün gruplara göre daha düşük ortalama değerlere sahip olması nedeniyle ekonomik kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumsuz düşüncelere sahip olduğu söylenebilir.

Devingen kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde yalnızca 25-45 yaş arası grupla 65 yaş üstü grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. 65 yaş üstü grup, 25-45 yaş arası gruba göre devingen kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumsuz düşüncelere sahiptir.

Genel memnuniyet düzeyi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde yalnızca 25-45 yaş arası grupla 65 yaş üstü grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. 25-45 yaş arası grup, 65 yaş üstü gruba göre daha yüksek bir genel memnuniyet düzeyine sahiptir.

Tablo incelendiğinde çevresel kentsel yaşam kalitesi hariç tüm değişkenler için hesaplanan anova test istatistiği anlamlılık değerlerinin 0,05'den küçük olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Bu durumda farklı gelir düzeyine sahip katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin söz konusu boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ile genel memnuniyet düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu anlaşılmaktadır. Scheffe post hoc testinin uygulanması ile istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olduğu gruplar şu şekilde tespit edilmiştir:

Ekonomik kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 40 bin TL ve üzeri gelire sahip olan grubun diğer bütün gruplara göre daha yüksek ortalama değerlere sahip olması nedeniyle ekonomik kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumlu düşüncelere sahip olduğu söylenebilir.

Fiziksel kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 40 bin TL ve üzeri gelire sahip olan grubun diğer bütün gruplara göre daha yüksek ortalama değerlere sahip olması nedeniyle fiziksel kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumlu düşüncelere sahip olduğu söylenebilir.

Sosyal kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 40 bin TL ve üzeri gelire sahip olan grubun diğer bütün gruplara göre daha yüksek ortalama değerlere sahip olması nedeniyle sosyal kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumlu düşüncelere sahip olduğu söylenebilir.

Politik kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 40 bin TL ve üzeri gelire sahip olan grubun diğer bütün gruplara göre daha yüksek ortalama değerlere sahip olması nedeniyle politik kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumlu düşüncelere sahip olduğu söylenebilir.

Devingen kentsel yaşam kalitesi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde 40 bin TL ve üzeri gelire sahip olan grubun diğer bütün gruplara göre daha yüksek ortalama değerlere sahip olması nedeniyle devingen kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumlu düşüncelere sahip olduğu söylenebilir.

Genel memnuniyet düzeyi açısından: Ortalama farklar incelendiğinde diğer boyutlarda olduğu gibi 40 bin TL ve üzeri gelire sahip olan grubun diğer bütün gruplara göre daha yüksek bir memnuniyet düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca genel memnuniyet düzeyi açısından asgari ücret ve altı gelire sahip olan grup ile 20 bin-40 bin TL arası gelire sahip olan gruplar arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Buna göre 20 bin-40 bin TL arası gelire sahip olan grup, asgari ücret ve altı gelire sahip olan gruba göre genel memnuniyet düzeyi açısından daha olumlu düşüncelere sahiptir. Buna göre, bekleneceği üzere, gelir düzeyi arttıkça hem kentsel yaşam kalitesinin söz konusu boyutlarına yönelik öznel değerlendirmelerin hem de genel memnuniyet düzeylerinin arttığı söylenebilir.

Ayrıca yukarıda belirtildiği gibi anketin sonuna vatandaşlardan “şehrin diğer şehirlere göre artıları nelerdir?” ve “şehir merkezinin sahip olduğu sorunları kendi önceliklerinize göre sıralayın” şeklinde çoktan seçmeli iki soru yöneltilmiştir. Alınan yanıtlar göstermiştir ki katılımcılara göre Uşak’ın diğer şehirlere göre en önemli artıları, “ulaşım kolaylığı” (%41,3), “güvenli ve huzurlu olması” (%29,1) ve “trafik sorunu olmaması” (%21,5) dir. Ayrıca katılımcılara göre Uşak şehir merkezindeki en önemli sorunlar; “sosyal ve kültürel yaşamın yetersizliği” (%61,8), “geçim şartlarının zorluğu” (%16,2) ve çarpık kentleşme (%10,9) seçeneklerinde yoğunlaşmaktadır.

SONUÇ

Uşak ili merkez ilçesinde ikamet etmekte olan kişilerin kentsel yaşam kalitesine yönelik öznel değerlendirmelerini ve genel memnuniyet düzeylerini ölçmeyi amaçlayan bu çalışmada, katılımcılara yöneltilen sorular değerlendirilirken kentsel yaşam kalitesini oluşturan farklı boyutlara göre (ekonomik, çevresel, fiziksel, sosyal, devingen ve politik olmak üzere) bir değerlendirme yapılarak kentsel yaşam kalitesinden duyulan memnuniyet düzeylerinin bütün yönleriyle değerlendirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Gerekli değerlendirmeler yapılırken öncelikle 2. grupta yer alan sorular için ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiş, ardından

verilen normal dağılım gösterdiğinin tespiti ile birlikte grup farklılıklarının tespitinde bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü anova (varyans analizi) testlerinin kullanılmasıyla elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Buna göre çalışmanın bulguları şöyle özetlenebilir:

- Katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin farklı alanlarına yönelik öznel değerlendirmelerin ölçülmek istendiği 2. grup sorularında genel eğilimin “orta düzeyde katılıyorum”a yakın (2,93) olduğu görülmektedir. Öznel değerlendirmelerin en olumlu olduğu ifadenin 3,47 ile “kamusal park ve bahçeler gibi yeşil alanlar yeterlidir” ifadesi olurken en olumsuz olduğu ifadenin 2,46 ile “Uşak’ta makul bir fiyata iyi ev bulmak kolaydır” ifadesi olduğunu belirtmek gerekir. Uşak kent merkezinde özellikle son yıllarda açık ve yeşil alanların ve rekreasyon alanlarının artmakta olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca belediyenin 2020-2024 Stratejik Planında işlevselliği olan park ve yeşil alanlar ile kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının artırılması hedefine yönelik olarak kişi başına düşen yeşil alan miktarının daha da arttırılacağı, rekreasyon alanlarında ağaç ve fidan dikimi yapılacağı, mevcut parkların bakım ve onarımlarının tamamlanacağına yer verilmektedir. Belediyenin söz konusu hedeflere yönelik yürütmekte olduğu hizmetlerin söz konusu olanaklara yönelik memnuniyet düzeyinin yüksek çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. En olumsuz değere sahip olan “Uşak’ta makul bir fiyata iyi ev bulmak kolaydır” ifadesi ise Uşak’ta son yıllarda yeni ve prestijli konut projeleri ile birlikte konut fiyatlarının hızla artmakta olmasının bir sonucudur.
- Cinsiyet değişkeni: Kadın ve erkekler yalnızca politik açıdan kentsel yaşam kalitesini farklı algılamaktadır.
- İkamet etme süresi değişkeni: Farklı sürelerdir Uşak’ta ikamet etmekte olan katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin farklı boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ile genel memnuniyet düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulgulanmıştır. Buna göre 5-10 yıl arası süredir ikamet etmekte olan katılımcıların 1-5 yıl arası süredir ikamet etmekte olanlara göre ve 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olanlara göre ekonomik kentsel yaşam kalitesi konusunda fikirleri daha olumludur. Ayrıca 10-20 yıl arası süredir ikamet etmekte olan katılımcıların diğer bütün gruplara göre fiziksel ve çevresel kentsel yaşam kalitesi konusunda fikirleri daha olumludur. Öte yandan sosyal kentsel yaşam kalitesi açısından 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olan katılımcıların diğer bütün gruplara göre fikirleri daha olumsuzdur. Benzer şekilde devingen kentsel yaşam kalitesi açısından da 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olanların birinci

grup hariç (1 yıldan az) diğer bütün gruplara göre devingen kentsel yaşam kalitesi konusunda daha olumsuz fikirleri olduğu görülmüştür. Genel memnuniyet düzeyi açısından da 20 yıldan uzun süredir ikamet etmekte olan katılımcıların diğer bütün gruplara göre en düşük değerlere sahip olan grup olduğu söylenebilir.

- Eğitim düzeyi değişkeni: Farklı eğitim düzeylerine sahip katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin çevresel, sosyal, politik ve devingen boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulgulanmıştır. Buna göre üniversite mezunu gruplar, ilköğretim mezunu gruplara göre çevresel kentsel yaşam kalitesi açısından daha olumsuz düşüncelere sahiptir. Üniversite ve lisansüstü mezunu grupların ilköğretim mezunu gruplara göre daha olumsuz düşüncelere sahip olması, sosyal ve devingen kentsel yaşam kalitesi açısından da aynı şekilde saptanmıştır. Yani eğitim seviyesi arttıkça kentsel yaşam kalitesinin söz konusu boyutlarına ilişkin memnuniyet/algılamalar olumsuzlaşmaktadır. Bu durum elbette ki eğitim seviyesi ile birlikte kişilerde bilgi, bilinç ve beklenti düzeylerinin artması ile açıklanabilir. Politik kentsel yaşam kalitesi açısından ise ilköğretim mezunu gruplar ilkokul mezunu gruplara göre daha olumsuz; üniversite mezunu gruplara göre daha olumlu düşüncelere sahiptir. Yani eğitim seviyesi arttıkça politik kentsel yaşam kalitesi açısından da hoşnutsuzluk artmaktadır.
- Sürdürmekte olduğu iş değişkeni: Farklı işlerde çalışan katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin ekonomik, fiziksel, sosyal ve politik boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ile genel memnuniyet düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulgulanmıştır. Buna göre işsiz gruplar diğer gruplara göre ekonomik kentsel yaşam kalitesi konusunda daha olumsuz düşüncelere sahiptir. Fiziksel kentsel yaşam kalitesi açısından ise işsiz grupların yanı sıra işçilerin de diğer bütün gruplara göre daha olumsuz düşüncelere sahip olduğu görülmüştür. Özel sektörde çalışan gruplar sosyal kentsel yaşam kalitesi açısından işçi ve işsiz gruplara göre daha olumsuz fikirlere sahipken politik kentsel yaşam kalitesi açısından diğer bütün gruplara göre en olumsuz fikirlere sahip olan grup olarak görülmüştür. Ayrıca genel memnuniyet düzeyi açısından ise yine özel sektörde çalışanlar akademisyenlere göre genel daha olumsuz düşüncelere sahiptir.
- Yaş değişkeni: Farklı yaş aralığında olan katılımcılar arasında kentsel yaşam kalitesinin ekonomik ve devingen boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ve genel memnuniyet düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı

farklılıklar bulgulanmıştır. Buna göre ekonomik kentsel yaşam kalitesi açısından 65 yaş üstü grup diğer bütün gruplara göre en olumsuz düşüncelere sahip olan grup iken devingen kentsel yaşam kalitesi açısından da 25-45 yaş arası gruba göre daha olumsuz düşüncelere sahiptir. Ayrıca genel memnuniyet düzeyi açısından 25-45 yaş arası grup, 65 yaş üstü gruba göre daha yüksek bir genel memnuniyet düzeyine sahiptir.

- Aylık gelir düzeyi değişkeni: Farklı gelir düzeyine sahip katılımcılar kentsel yaşam kalitesinin ekonomik, fiziksel, sosyal, politik ve devingen boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler ile genel memnuniyet düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulgulanmıştır. Buna göre söz konusu bütün boyutlar ve genel memnuniyet düzeyleri açısından 40 bin TL ve üzeri gelire sahip olan grubun diğer bütün gruplara göre daha en olumlu düşüncelere sahip grup olduğu söylenebilir. Yani, bekleneceği üzere, gelir düzeyi arttıkça hem kentsel yaşam kalitesinin söz konusu boyutlarına yönelik öznel değerlendirmeler hem de genel memnuniyet düzeyleri artmaktadır.
- Ayrıca katılımcılara göre Uşak'ın diğer şehirlere göre en önemli artıları, "ulaşım kolaylığı" (%41,3), "güvenli ve huzurlu olması"(%29,1) ve "trafik sorunu olmaması" (%21,5) dır. Ayrıca katılımcılara göre Uşak şehir merkezindeki en önemli sorunlar; "sosyal ve kültürel yaşamın yetersizliği" (%61,8), "geçim şartlarının zorluğu" (%16,2) ve çarpık kentleşme (%10,9) seçeneklerinde yoğunlaşmaktadır.

Çalışmanın söz konusu bulguları doğrultusunda Uşak'ta kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesine yönelik yerel yönetimlere kılavuz niteliğinde sunulabilecek öneriler ise şu şekilde sıralanabilir:

- Uşak'ta kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi için öncelikli olarak katılımcıların önemli bir sorun alanı olarak gördükleri çevresel kalitenin iyileştirilmesine odaklanılmalıdır. Bunun için örneğin; hava kirliliğine ilişkin ölçüm ve veriler sürekli ve güncel olmalıdır. Özellikle Ege bölgesinde kullanılan bir yakıt türü olarak pirina gibi havayı daha az kirleten yakıtların kullanımı özendirilmelidir. Motorlu Kara Taşıtları Nisan 2022 yılı verilerine göre Uşak'ta otomobil başına düşen kişi sayısı; 5,2 olarak açıklanmıştır, başka bir deyişle Uşak'ta her beş kişiye bir araç düşmektedir (Çalkaya, 2023). Kişiler arasında toplu taşıma kullanım oranları arttırmaya ve bisiklet gibi alternatif ulaşım araçlarını teşvik etmeye yönelik yapılacak düzenlemeler hava kalitesini iyileştirecektir. Gürültü kirliliğine yönelik gürültü bariyerleri yaygınlaştırılmalıdır. Ayrıca musluklardan akan suların temiz içme suyu standartlarını karşılaması sağlanmalıdır.

- Ekonomik kentsel yaşam kalitesi ile ilgili olarak yapılması gereken iyileştirmeler, yerel kalkınmaya ve özellikle mesleki eğitim kurslarının da yaygınlaştırılmasıyla yeni istihdam olanakları yaratılmasına odaklanmayı gerektirmektedir. 2022 yılı Eylül sonundaki verilerle Uşak'taki kayıt altına alınmış 18 bin 111 işsizden %58'ini kadınlar ve %25'ini 18-24 yaş arası gençler oluşturmaktadır (Uşak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, 2022). Bu doğrultuda kentin ve bölgenin kalkınması için Uşak Üniversitesi'nde Deri, Tekstil, Seramik Tasarım, Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin kurulmuş ve yapılandırılmış olması oldukça önemli bir adımdır. Ayrıca kent ekonomisi ve ticaretin geliştirilmesi için kentin sahip olduğu doğal güzelliklerin ulusal ve uluslararası alanlarda tanıtılmasına (doğal yapılarına zarar vermeyecek ekolojik bir yaklaşımla) daha fazla odaklanılarak kent ekonomisine katkıda bulunması sağlanabilir.
- Katılımcılara göre Uşak kent merkezindeki en önemli sorunlar; sosyal ve kültürel yaşamın yetersizliğidir. Uşak'ta kişilerin boş zamanlarını değerlendirebilmeleri ve sosyo-kültürel açıdan kendilerini geliştirebilmeleri için ihtiyaç duydukları/duyacakları yeteri kadar sanatsal ve kültürel faaliyet ve rekreasyon faaliyetleri için yeterli imkân bulunmamaktadır. Belediyenin Stratejik Planı'nda buna ilişkin amaç ve hedeflere yer verilmiştir (Örneğin, Amaç 4: "Eğitim, Kültür, Sanat, Sosyal ve Sportif faaliyetlerle, kültürler arası kaynaşmayı, kent kültür ve sanat hayatının gelişimini sağlayarak kültürel kalkınmayı gerçekleştirmek"; Hedef 4.1. "Kültür ve sanat alanında gerçekleştirilecek ulusal ve uluslar arası etkinliklerde katılımcı anlayışı güçlendirerek ilimiz Ege Bölgesinin önde gelen kültür merkezlerinden olacak" gibi). Belediyenin söz konusu amaç ve hedeflere yönelik çalışmalarını hızlandırması gerekmektedir. Kentte kişilerin farklı yaş, gelir grupları, ihtiyaç, engelli olup olmama durumları fark etmeksizin herkesin eşit olarak yararlanabileceği alanların ve faaliyetlerin sayısı ve çeşidi arttırılmalıdır.
- Kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesinde belediyenin odaklanması gereken bir diğer faaliyet alanı, planlama ve imar faaliyetleri ve kentsel yapı stokunun iyileştirilmesi olmalıdır. Çarpık kentleşme ile mücadele edilmesi ve kentsel direncin arttırılması için kentsel dönüşüm projelerine önem verilmeli; ancak bu projeler yerel halkı da kapsayacak ve sosyal boyutu ihmal etmeyecek şekilde uygulanmalıdır. Uşak'ta ikamet eden her gelir grubu ve her aile tipine uygun fiyatlı ve uygun genişlikte, insan onuruna yaraşır ve kolaylık ve konfor koşullarına sahip yeni konutların üretilmesine ve var olanların dönüştürülmesine yönelik projeler desteklenmelidir.

Kısaca söylenebilir ki var edilme amacı yerel nitelikteki müşterek hizmetleri karşılamak olan belediyelere ve yerel yöneticilere kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesi konusunda önemli görevler düşmektedir. Kentli nüfusun ihtiyaç duyduğu hizmetler hem nicelik hem nitelik yönünden tatmin edici olmalı, yerel yönetimler arası işbirlikleri de sağlanarak kentsel yaşam kalitesinin sürekli olarak iyileştirilmesi yerel yöneticiler için öncelikli amaç olmalıdır. Ayrıca ülke çapında yaşam memnuniyetinin ölçülmesine yönelik yapılan birçok araştırmada Uşak'ın son yıllarda üst sıralara yükselmeyi başardığı da göze çarpmaktadır. Örneğin, Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2016 yılında ilk defa yayınladığı "İllerde Yaşam Endeksi" çalışmasında Uşak genel sıralamada 6. sırada yer alırken sosyal yaşam endeksinde Türkiye'deki 2. İl olarak gösterilmiştir.¹ Kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, Uşak'ın yaşanabilir kentler sıralamasını da büyük ölçüde iyileştirecektir.

¹ <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/usak/usak-yasam-endeksi-siralamasinda-6-il-oldu-11178296>

EXTENDED ABSTRACT

Research Problem: Many problems that cities are facing today have reduced the quality of life in cities by creating cities that are hard to live. This situation also complicates the realization of the opportunities and services that are expected to be provided for the people who live in the cities. In this direction, the measurement of urban quality of life has become an important research area for many cities in the world and in Turkey. The difficulty of obtaining realistic information and data on objective data in these measurements also led researchers to measure subjective perceptions and evaluations of those who live in the cities. The main purpose of the study is to measure the subjective evaluations and overall satisfaction level of people residing in the central district of Uşak on the urban quality of life.

Research Question: The study seeks to answer the question of at what level the subjective evaluations and general satisfaction of the residents of the central district of Uşak regarding the different dimensions of the urban quality of life. Other questions to be answered are; according to which control variables subjective evaluations and general satisfaction levels differ; the subjects on which subjective evaluations were determined as the most positive and negative, and what are the most important advantages and problems in Uşak city center?.

Literature Review: Studies on the measurement of urban life quality, which aim to create a healthy urban environment and provide appropriate urban services within the framework of sustainability, have been increasing in quantity and quality, especially since the 1980s. The literature on these studies is quite extensive and comprehensive. In the first part of the study, which constitutes the conceptual framework of the study, the national and international literature on the concept of urban life quality is examined and the concepts of quality, quality of life, quality of urban life are explained and studies on the measurement of urban quality of life are exemplified.

Methodology: The data collection tool used was the questionnaire technique applied to the people residing in the central district of Uşak to measure their assessment of the quality of urban life; sample selection method was random sampling method. In the study, it was investigated whether the subjective evaluations and general satisfaction levels of 395 people residing in the city center of Uşak differ according to the control variables, using the 5-point Likert scale used in many studies. While evaluating the data with the SPSS 28.0 program, firstly, the mean and standard deviation values for the questions in the 2nd group were included, and then, with the determination of the given normal distribution, the results obtained

by using the independent sample t-test and one-way anova (analysis of variance) tests were used to determine the group differences.

Result and Conclusion: According to the participants, the expression with the most positive subjective evaluations was the expression related to green areas. The most negative statement is the statement related to housing prices. Among the control variables, the variables that were found to affect the participants' subjective evaluations of different dimensions of quality of urban life and their general satisfaction levels were all of them except for the gender variable (duration of residence, education level, current job, age, monthly income level). According to the participants, the most important advantages of Uşak compared to other cities are ease of transportation, being safe and peaceful and not having traffic problems. In addition, according to the participants, the most important problems in the city center of Uşak are focus on the inadequacy of social and cultural life, the difficulty of living conditions and unplanned urbanization options. Increasing the environmental, economic, physical and socio-cultural quality in Uşak will greatly improve Uşak's livable cities ranking.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

Yazar Katkıları: Duygu AK ÇETİN, çalışmanın tamamında tek başına katkı sunmuştur.

Çıkar Beyanı: Yazarlar ya da herhangi bir kurum/ kuruluş arasında çıkar çatışması yoktur.

Ethics Statement: The authors declare that the ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In the event of a contrary situation, the Journal of Public Administration and Policy has no responsibility and all responsibility belongs to the author of the study.

Author Contributions: Duygu AK ÇETİN has contributed to all parts and stages of the study.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest among the authors and/or any institution.

KAYNAKÇA

- Abbate, R., Giambalvo, O. ve Milito, A. M. (2001). Service and Life Quality: The Case of Palermo. *Social Indicators Research*, 55, 275-308.
- Akder, H. A. (2005). *Türkiye’de İnsani Gelişme ya da Yaşam Kalitesi: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Raporlarına Göre Bir Değerlendirme*. <http://www.aso.org.tr/kurumsal/media/kaynak/TUR/asomedyaya/mayis2004/dosyamayis2004.html>
- Aktaş, E. D. (2007). *Kentlerin Sürdürülebilir Gelişiminde Güncel Yaklaşımlar Kapsamında Yaşam Kalitesi-Kocaeli Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü. Gebze.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. (5. Baskı). Adapazarı: Sakarya Yayıncılık.
- Başaran, İ. ve Çiftçi, S. (2011). Yönetimlerarası İşbirliğinin Kentsel Yaşam Kalitesinin Geliştirilmesindeki Önemi. *Afyon Kocatepe İİBF Dergisi*, 13(2), 251-275.
- Bayraktar, N. ve Girgin, Ç. (2010). Kooperatif Üst Birlikleri Tarafından Gerçekleştirilen Konut Yaşam Çevrelerinde Kentsel Yaşam Kalitesi Açısından Bir Değerlendirme/Batıkent Örneği. *Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Dergisi*, 25(2), 201-211.
- Bayram, N., Bilgel, F. ve Bilgel, N. G. (2012). Social Exclusion and Quality of Life: An Empirical Study from Turkey, *Social Indicators Research*, 105, 109-120.
- Bilgili, A. (2017). *Kentsel Gelişmenin, Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Bursa Örneği*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Bozkurt, N. (2003). Kaliteli Yaşamın Felsefesi. *İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi*, 2(3), 15-24.
- Çalkaya, M. (2023, 27 Ocak). Kişi Başına Düşen Araç Sayısında Üç İl Zirvede Yer Alıyor. AA Haber. Erişim Adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kisi-basina-du-sen-arac-sayisinda-3-il-zirvede-yer-aliyor/2798913>
- Çolakoğlu, Y. (2005). *Kentlileşme Sürecinde Kentsel Yaşamda Kalite: Antalya Yeşilbahçe Mahallesi Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Çukurçayır, M. A. (2011). *Yerel Yönetimler, Kuram Kurum ve Yeni Yaklaşımlar*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Çukurçayır, M. A. ve Sipahi, E. B. (2003). Yönetişim Yaklaşımı ve Kamu Yönetiminde Kalite. *Sayıştay Dergisi*, 50-51, 35-66.

- Doğanay, H. ve Deniz, M. (2015). Ulaşım sistemleri ve Uşak. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19(32), 1-26.
- Dursun, İ. ve Alnıaçık, Ü. (2019). Likert Ölçeklerinde Seçenek Etiketleme Kararları: Kullanılan Etiketler Ölçüm Sonuçlarını Etkiler Mi?. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(33), 148-196. doi: 10.14520/adyusbd.549447
- Ekşioğlu, A. Y. (2011). *Kentsel Yaşam Kalitesi ve İstanbul Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Elbi, N. (2009). *Geleneksel Kent Dokusunda Yaşam Kalitesinin İrdelenmesi: Piri Mehmet Paşa Mahallesi (Konya) Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- El Din, H. S., Shalaby, A., Farouh, H. E. ve Elariena, S. A. (2013). Principles of Urban Quality of Life for a Neighbourhood. *HBRC Journal*, 9(1), 86-92. doi:10.1016/j.hbrj.2013.02.007
- Emür, S. H. ve Onsekiz, D. (2007). Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi-Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 367-396.
- Eras, J. J. C., Varela, D. C., Perez, G. D., Gutierrez, A.S., Lorenzo, D.G., Vandecasteele, C. ve Hens, L. (2014). Comparative Study of the Urban Quality of Life in Cuban First-level Cities From an Objective Dimension. *Environmental Development Sustain*, 16, 195-215. doi: 10.1007/s10668-013-9470-0
- Ergin, D. Y (1994). Örneklem Türleri. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 6, 91-102.
- Evans, D. R. (1994), Enhancing Quality of Life in the Population at Large. *Social Indicators Research*, 33, 47-88.
- Felce, D. ve Perry, J. (1995). Quality of Life: Its Definition and Measurement. *Research in Developmental Disabilities*, 16(1), 51-74.
- Geray, C. (1998). Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler. *Türk İdare Dergisi*, 421, 323-346.
- Gönen, E. ve Özmete, E. (1994). Yaşam Kalitesi, Yaşam Standardı ve Refah Kavramlarına Yaklaşımlar. *Verimlilik Dergisi*, 4(4), 1-21.
- Kabadayı, H. (2006). *Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel Tasarımdaki Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Karakaya, K. M. ve Aktürk, E. (2020). Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yaşanabilirlik Analizi: Erzurum Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(110), 109-137.

- Keleş, R. (2017). *Kentleşme Politikası*. (16. Baskı). Ankara: İmge Yayınevi.
- Khalil, H.A.E. (2012), Enhancing Quality of Life Through Strategic Urban Planning. *Sustainable City and Society*, 5, 77-86. doi: 10.1016/j.scs.2012.06.002.
- Kozak, M. (2014). *Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yazım ve Yayım Teknikleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Lee, Y.-J. (2008). Subjective Quality of Life Measurement in Taipei. *Building and Environment*, 43, 1205-1215. doi: 10.1016/j.buildenv.2006.11.023
- Mazumdar, S. (2003). Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yer Duygusu. *Mimarlık Dergisi*, 335, <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=53&RecID=1330>
- Morais, P. ve Camanho, A. S. (2011). Evaluation of performance of European cities with the aim to promote quality of life improvements. *Omega*, 39, 398-409. doi:10.1016/j.omega.2010.09.003
- Pacione, M. (2003). Urban Environmental Quality and Human Wellbeing - a social geographical perspective. *Landscape and Urban Planning*, 65, 19-30.
- Parlak, B. (2011). *Yaşanabilir Bir Samsun: Kentsel Yaşanabilirlik Analizi*. Samsun Sempozyumu. Bildiri, **13-16 Ekim 2011**, Samsun.
- Poor, A.A.R., Sharafi, H.A. ve Ghazanfarpour, H. (2014). Analysis Urban Life Quality, Case Study Residents of Rostamabad City. *American Journal of Engineering Research*, 3(3), 322-329.
- Sapancalı, F. (2009). *Toplumsal Açından Yaşam Kalitesi*. İzmir: Altın Nokta Basım Yayın Dağıtım.
- Saran, U. (2004). *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Kalite Odaklı Bir Yaklaşım*. Ankara: Atlas Yayıncılık.
- Şimşek, M. (2001). *Toplam Kalite Yönetimi*. (3. Baskı). İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.
- Tabachnick, B.G. ve Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. (6. ed.). Boston: Pearson.
- Tağmat, T.S. (2007). Mimarlık ve Yaşam Kalitesi: Avrupa'da Kentsel Yaşam Kalitesi Yaklaşımları. *Mimarlık Dergisi*, 335, 47-50.
- Tesfazghi, E.S., Martinez, J. A. ve Verplanke, J. J. (2010). Variability of Quality of Life at Small Scales: Addis Ababa, Kirkes Sub-City. *Social Indicators Research*, 98, 73-88. doi: 10.1007/s11205-009-9518-6.

- Timurcanday Özmen, Ö. N. (2007). Sürdürülebilir Kalkınmayı Sağlamada Yaşam Kalitesi ve İzmir'de Yerleşik Roman Vatandaşların Yaşam Kalitesi Göstergeleri. Z. Toprak, Ö. N. Timurcanday Özmen ve G. Tenikler (Ed.), *İzmir Büyükşehir Bütününde Romanlar*. (s. 106-122) içinde Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Torlak, S.E. ve Savaş Yavuzçehre, P. (2008), Denizli Kent Yoksullarının Yaşam Kalitesi Üzerine Bir İnceleme. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 17(2), 23-44.
- Türkiye Bilimler Akademisi Raporları (TÜBA) (2004). *Yaşam Kalitesi Göstergeleri: Türkiye İçin Bir Veri Sistemi Önerisi*. Ankara.
- Türkoğlu, H. D., Bölen, F., Korça Baran, P. ve Marans, R. W. (2008), İstanbul'da Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi, İTÜ Mimarlık, Planlama, Tasarım Dergisi, 7(2), 103-113.
- Ulukavak, H. G. (2011). *Kentsel Yaşam Kalitesini Yükseltmede Trafik Durultmanın Rolü: Kırıkkale Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Uşak Belediyesi (2019). *2020-2024 Stratejik Plan*. Erişim Adresi: <https://www.usak.bel.tr/dosya/files/stratejikplan/2020-2024stratejikplan.pdf>
- Uşak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü (2022). *Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırması Uşak İli 2022 Yılı Sonuç Raporu*. Erişim Adresi: <https://media.iskur.gov.tr/66933/usak.pdf>
- Uşak Yaşam Endeksi Sıralamasında 6. İl Oldu (2016, 22 Ocak). Milliyet. Erişim Adresi: <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/usak/usak-yasam-endeksi-siralamasinda-6-il-oldu-11178296>
- Üçer, A.G. (2009). *Kentsel Yaşam Kalitesinin Belediye Hizmetleri Kapsamında Belirlenmesine ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: Orta Ölçekli Kent Örnekleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ülengin, B., Ülengin, F. ve Güvenç, Ü. (2001), A Multidimensional Approach to Urban Quality of Life: The Case of Istanbul. *European Journal of Operational Research*, 130, 361-374.
- Van kamp, I., Leidelmeijer, K., Marsman, G. ve Hollander, A. (2003). Urban Environmental Quality and Human-wellbeing Towards a Conceptual Framework and Demarcation of concepts; a Literature Study. *Landscape and Urban Planning*, 65, 5-18.
- Wish, N. B. (1986). Are We Really Measuring the Quality of Life?. *American Journal of Economics and Sociology*, 45(1), 93-100.
- Yıldız, S. (2017). Sosyal Bilimlerde Örnekleme Sorunu: Nicel ve Nitel Paradigmalarından Örnekleme Kuramına Bütüncül Bir Bakış. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(11), 421-442.